ל שם. מ טור בְּשֵׁם רַבֵּנוּ פָּרָץ (הגהות סמ״ק מצוה רפב אות טו) שֶׁהֶבִיא תוֹסָפוֹת (ע״ש שעה״צ ס״ק מג).
נ שם בַּגְּמָרָא.

שֶׁאוֹסֵר (כז) **אַף בַּבַּתָּל.** הַגָּה: וְיֵשׁ מִי שֶׁמַּתִּיר (כח) בְּשְׁנֵיהֶם (הרא״ש פ״ק מ״ג). וְהוּא הַדִּין דְּמַהֲנֵי לַהֲסִירוֹ (כט) בְּמֵעַט (ע) חָרֶס (ל) הָרָאוּי לְטַלְטֵל, (רבינו ירוחם חלק י״ג (נתיב יג חלק יג)): ז * [ל]**טִיט (לא) שֶׁעַל בִּגְדּוֹ,** (לב) מְשַׁפְשְׁפוֹ מִבִּפְנִים, דְּלֹא מוּכְחָא מִלְּתָא לְאִיתְחֲזוּיֵי כְּמִלַּבֵּן, אֲבָל לֹא בַּחוּץ, (לג) דְּדָמֵי לְמִלַּבֵּן. (לד) וּמְגָרְרוֹ (י) בַּצַּפָּרָן. [מ]וְיֵשׁ מְפָרְשִׁים דְּהָנֵי מִילֵּי לַח, (לה) אֲבָל יָבֵשׁ אָסוּר (לו) * דְּהָוֵי (יפ) טוֹחֵן: ח (לז) * [נ]אֵין מְגָרְדִין (לח) (בְּסַכִּין

כַּיָּדַיִם, אֲבָל בְּשֶׁבֶּלִי לְקֶט (סי׳ קט) אוֹסֵר, וְכֵן הַסְּכִּים בְּסֵפֶר אֲלִיָּהוּ רַבָּה (ס״ק יד) עַיֵּן שָׁם]: ז (ע) **חָרֶס.** וְזֶה לְכֵלֵי עָלְמָא שָׁרֵי: ז (י) **בַּצַּפָּרָן.** וְהוּא הַדִּין בְּסַכִּין אֲפִלּוּ בְּחָדוּ. בֵּית יוֹסֵף (ד״ה ומה שכתב מגרדין) דַּרְכֵי משֶׁה (הארוך, ד״ה או בסכין): (יפ) **טוֹחֵן.** נִרְאֶה

בְּאֵר הַיֵּטֵב

לִי דְּזִקָּא בְּיָשׁ מִמָּשׁוּת טִיט עַל הַבֶּגֶד, אֲבָל אִם אֵין שָׁם אֶלָּא מַרְאֵה הַטִּיט וְהוּא מְגָרֵר שָׁם לְבַטֵּל הַמַּרְאֶה, אֵין זֶה דּוֹמֶה לְטוֹחֵן. וּמִשַּׁעַם זֶה יֵשׁ לְהַתִּיר לְמִי שֶׁחָלוּק שֶׁלּוֹ מִטַּנֵּף קְצָת וְאֵין שָׁם מִמָּשׁוּת צוֹאָה וְהוּא יָבֵשׁ, יוּכַל לְגָרֵר בַּצַּפָּרָן וּלְהַסִּיר

בְּאוּר הֲלָכָה

מְגָרְדִים (משנ״ז סק״ג). **וְכָתַב שֶׁבְּטִיט שֶׁעַל רַגְלוֹ, יֵשׁ לְהָקֵל לְקַנֵּחַ בְּכֹחַ אֲפִלּוּ בְּטִיט יָבֵשׁ, מִשּׁוּם צַעֲרָא דְּגוּפָא. וְהוּא הַדִּין דְּמָתָר לְרָחֹץ טִיט הַיָּבֵשׁ שֶׁעַל גַּבֵּי רַגְלוֹ יַחַד בְּמַיִם,** וְלֹא הֲנֵי כְּגִבּוּל, דְּכֻלְּאַחַר יָד הוּא, וּבְמָקוֹם צַעֲרָא לֹא גָּזְרוּ:

ז * **טִיט שֶׁעַל בִּגְדּוֹ.** עַיֵּן בְּמִשְׁנָה בְּרוּרָה (ס״ק לא) שֶׁכָּתְבְנוּ דְּאֵין חִלּוּק וְכוּ׳, כֵּן הִכְרִיעַ הַבַּ״ח (ס״ז) וְגַם הַמַּגֵּן אַבְרָהָם (ס״ק טז) מִדְּעָתָם הַשָּׁלְחָן עָרוּךְ וְלֹא הִזְכִּיר דַּעַת הַשְּׁבֶלֵי לֶקֶט (סי׳ קט) בְּשֵׁם רַבֵּנוּ תָּם שֶׁהוֹבִיא בְּבֵית יוֹסֵף (ד״ה טיט שעל בגדו), וְלֹא דָּמֵי לִדְלֵיעַל בְּסָעִיף ה׳, דְּהָכָא שְׁמָלְכְלָךְ בְּטִיט בְּכָל דְּבָר חֲשִׁיב תִּקּוּן. אִי נָמֵי יֵשׁ לוֹמַר מִשּׁוּם דְּשָׁם הוּא לְחוּמְרָא חָשַׁשׁ לְדַעְתּוֹ. וְאַף דְּאֵלִיָּה רַבָּה (ס״ק יח) מְפַקְפֵּק עַל דִּבְרֵי הַמַּגֵּן אַבְרָהָם (ס״ק טז), בְּבַאוּר הַגְּרַ״א מוּכָח דְּלִפְי מַה שֶּׁאָנוּ פּוֹסְקִין לְעֵיל בְּסָעִיף ה׳ דְּסוֹדְרוֹ אָסוּר לְכַסְּפוֹ, מִסְּתָמָא אָסוּר בְּעִנְיָנֵנוּ בְּכָל גַּוְנֵי

* **דְּהָוֵי טוֹחֵן.** עַיֵּן בְּמִשְׁנָה בְּרוּרָה (ס״ק לח) **מַה שֶּׁכָּתַבְנוּ בְּשֵׁם הַשְּׁ״ז שֶׁהַמַּתִּיר לִגְרֹר** בְּמִשְׁנָה בְּרוּרָה הַמְבֹאָר לְעֵיל בְּסָעִיף ה׳ דְּאָסוּר מִפְּנֵי שֶׁמְּכַוֵּן לְצַחְצְחוֹ וְהֵרִי כְּמִלַּבֵּן, וְהָכָא נָמֵי בְּעִנְיָנֵנוּ, וְהַגְּמָרָא (קמא.) שֶׁהִתִּיר לְגָרֵר בַּצַּפָּרָן, הַיְינוּ לְהַעֲבִיר הַטִּיט, מַה שֶּׁאֵין כֵּן בְּזֶה שֶׁאֵין טִיט, וְכַנָּתוֹ רַק לְצַחְצֵחַ הַבֶּגֶד וּלְיַפּוֹתוֹ שֶׁלֹּא יִשָּׁאֵר עָלָיו שׁוּם רֹשֶׁם כְּלָל, הוּא דּוֹמֶה מַמָּשׁ לְסָעִיף ה׳ הַנַּ״ל. וְכֵן מוּכָח בְּבַאוּר הַגְּרַ״א, שֶׁכָּתַב דְּמַה שֶׁהִתִּירוּ בְּעִנְיָנֵנוּ לְכַסְּפוֹ מִבִּפְנִים, הוּא מִשּׁוּם שֶׁיֵּשׁ עָלָיו טִיט וּבְנַדָּאי כַּוָּנָתוֹ מִשּׁוּם טִיט, מַה שֶּׁאֵין כֵּן לְמַעְלָה בְּסָעִיף ה׳ לְעִנְיַן כַּסְּפוֹסֵי סוֹדְרָא שֶׁאֵין טִיט וּבְנַדָּאי כַּוָּנָתוֹ לְצַחְצֵחַ, עַיֵּן שָׁם, וְאִם כֵּן לְעִנְיַן דִּינוֹ שֶׁל הַשְּׁ״ז שֶׁאֵין טִיט, וְכַנָּתוֹ רַק לְצַחְצֵחַ הַבֶּגֶד, בְּנַדָּאי דְּאָסוּר. וְלוֹמַר מִזֶּה, דַּאֲפִלּוּ לְשִׁטַּת שְׁאָרֵי פּוֹסְקִים הַמְבֹאָר בְּבֵית יוֹסֵף (ד״ה חולק) דְּסְבִירָא לְהוּ דַּאֲפִלּוּ בְּסוֹדְרָא מַמָּשׁ לְכַסְּפוֹ, שָׁם טַעֲמַיְיהוּ דְּסְבִירָא לְהוּ שֶׁמְּתַכֵּן רַק לְרָכְכוֹ וְלֹא לְצַחְצְחוֹ, וְכַמְּבֹאָר בְּדִבְרֵיהֶם, מַה שֶּׁאֵין כֵּן בְּעִנְיָנֵנוּ שֶׁמְּתַכֵּן לְיַפּוֹת הַבֶּגֶד לְכֵלֵי עָלְמָא אָסוּר. וְנִרְאֶה עוֹד, דְּלִדְעַת רַשַּׁ״י (קמ״ו. ד״ה המגרר) דְּמִתְחַיֵּב חַטָּאת בְּמְגָרֵר הַשְּׁלִית מִן הָאֶבֶן שֶׁעָלָיו, גַּם בָּזֶה יֵשׁ חִיּוּב חַטָּאת כֵּיוָן שֶׁהוּא מְכַוֵּן לְצַחְצְחָהּ. וּבָזֶה נִרְאֶה דַּאֲפִלּוּ אִם אֵינָהּ שְׁחוֹרָה וְחַדָּשָׁה, וְשֶׁם שְׁאנֵי שֶׁהָאֶבֶן בְּעַלְמָא אֵינָנּוּ מְקַלְקֵל מֵהֶאֵיתָהּ כִּי אִם בְּשְׁחוֹרָה, וּכְמוֹ שֶׁכָּתַב רַשַּׁ״י שָׁם (ד״ה אלא באוכמי), וְגַם דּוֹקָא בְּחַדְתֵּי, דְּבאֶפֶן אַחֵר אֵין דֶּרֶךְ בְּנֵי אָדָם לְהַקְפִּיד, מַה שֶּׁאֵין כֵּן בְּעִנְיָנֵנוּ דְּדֶרֶךְ בְּנֵי אָדָם לְהַקְפִּיד בְּכָל גַּוְנֵי כְּשֵׁיּ עָלָיו רֹשֶׁם לְכַלּוֹךְ מִשִּׁיט וְצוֹאָה, מִפְּלֵא זֶה שֶׁמַּצְבִּיר הָרֹשֶׁם וּמְצַחְצְחוֹ [נ]הֲוֵי בְּכְלַל מִלַּבֵּן:

ח * **אֵין מְגָרְדִין.** **עַיֵּן בְּבֵית יוֹסֵף** (ד״ה אין מגררין) **שֶׁהֵבִיא דַּעַת הַכֹּל בּוֹ** (סי׳ לא) **שֶׁכָּתַב דְּדוֹקָא בְּטִיט הַיָּבֵשׁ לְפִי שֶׁמְּתַקְּנוֹ בְּגָרִירָתוֹ, אֲבָל טִיט לַח מְגָרְדִין, שֶׁאֵין בּוֹ תִּקּוּן כְּלָל.** וְכָתַב עָלָיו הַבַּיִת יוֹסֵף (שם), דִּלְפִי דִּבְרֵי רַבֵּנוּ פָּרָץ וְהוּא הַיֵּשׁ אוֹמְרִים הַמּוּבָא לְעֵיל בַּשֻּׁלְחָן עָרוּךְ בְּסָעִיף ד׳, עַל כָּרְחָךְ אֲיִרֵי הָכָרִיעָא (קמא.) דְּסְבִירָא לֵיהּ מַמָּשׁוּת צוֹאָה וְהוּא יָבֵשׁ, יוּכַל לְגָרֵר בַּצַּפָּרָן וְלֹא דְּמָתָר לְרָחֹץ טִיט הַיָּבֵשׁ שֶׁעַל גַּבֵּי רַגְלוֹ יַחַד בְּמַיִם, דְּכָאן לְשׁוֹן הַשְּׁ״ז, וְלַעֲנִיּוּת דַּעְתִּי יֵשׁ לְעַיֵּן בָּזֶה טוּבָא, דְּנִהְיֶה דְּמִשּׁוּם טוֹחֵן לֵיכָּא, הֲרֵי עַל כָּל פָּנִים מִכַּוֵּן בָּזֶה לְיַפּוֹת הַבֶּגֶד וּלְצַחְצְחוֹ שׁוּם רֹשֶׁם לְכַלּוֹךְ, וְהֲוֵי כְּמִלַּבֵּן, וְעַיֵּן בְּבַאוּר הֲלָכָה שֶׁהֶאֱרַכְנוּ בָּזֶה. וְדַע עוֹד, דְּפָשׁוּט (מה) דַּאֲפִלּוּ לְדַעַת הַשְּׁ״ז אֵינוֹ מֻתָּר רַק לְגָרֵר בַּצַּפָּרָן אוֹ לְכַסְּכְסוֹ מִבִּפְנִים, אֲבָל לְכַסְּכֵס מִבַּחוּץ אָסוּר בְּכָל גַּוְנֵי: ח (לז) **אֵין מְגָרְדִין.** אֲפִלּוּ (מו) הָיָה עָלָיו טִיט וְכַנָּתוֹ לְהָסִיר הַטִּיט, דְּסָסִיק רֵישָׁא הוּא: (לח) **בְּסַכִּין.** הַיְינוּ (מז) אֲפִלּוּ בְּגַב

שַׁעַר הַצִּיּוּן

ו (נב) מַאֲמַר מָרְדְּכַי (סק״ח): **(ע) פְּרִי מְגָדִים** (משׁ״ז סק״ג) וְיֵד אֶפְרַיִם וְשְׁאָרֵי אַחֲרוֹנִים:
(עא) כִּי שִׁיטַת הַכֹּלְבּוֹ (סי׳ לא) **הַמּוּבָא בְּבֵית יוֹסֵף** (ד״ה אין מגררין) לְהָקֵל בְּטִיט לַח בְּכָל גַּוְנֵי, וְכֵן הַמְּאִירִי (קמ״א. ד״ה מה שהתרנו), **וְאַף דְּהַבַּיִת יוֹסֵף מְמָאֵן לְדַעַת הַכֹּל בּוֹ,** מִכָּל מָקוֹם בְּקִנּוּחַ בְּנַחַת בְּנַדָּאי יֵשׁ לִסְמֹךְ עַל זֶה, וּבְפֶרֶט כִּי כֵן נָהֲגוּ מֵרַבּוֹתַי״ל (מנהגים) וּכְמוֹ שֶׁהוֹבִיא בְּאֶלְיָה רַבָּה (ס״ק טז) **וְעַיֵּן בְּקֶרֶן נְתַנְאֵל** (פ״כ סי״ד אות כ) **שֶׁגַּם הוּא הִתִּיר** בְּטִיט לַח, וְכֵן מְשֻׁמָּע בְּאֶלְיָה רַבָּה (ס״ק טז) לְחַד תֵּירוּצָא, וְכָל שֶׁכֵּן בְּעִנְיָנֵנוּ שֶׁמְּקַנְּחוֹ בְּנַחַת בְּנַדָּאי אֵין לְהַחְמִיר:
(עב) פָּשׁוּט דְּהֵיכָא דְּקִנּוּחַ, אַף דַּזְקָא אִם הָיָה אֶבֶן גְּדוֹלָה שֶׁלֹּא יִתְנַדֵּנַד עַל יְדֵי קִנּוּחוֹ: **(עג)** מִגֵּן אַבְרָהָם (ס״ק יא) וְאֵלִיָּה רַבָּה (ס״ק יח):
(עד) פָּשׁוּט: **(עה)** הַבַּ״ח (ס״ק). וְאֵלִיָּה רַבָּה (ס״ק יח) הֵבִיא עוֹד רִאשׁוֹנִים שֶׁפּוֹסְקִים כֵּן:
(עו) הֶרְי״ף (נח:) **בְּשֵׁם בַּעַל הֲלָכוֹת** (סי׳ ד פכ״ג) **וְהָרַמְבַּ״ם** (פכ״א ה״ב) **וְהָרַמְבַּ״ן** (במלחמות נח:), **וְגַם הַמְּאִיר מְשֻׁנָּה** (פכ״א ה״ב) **כָּתַב שֶׁכֵּן עִקַּר, וְנוֹסֵף לָזֶה כָּל הָרִאשׁוֹנִים הַמְּפָרְשִׁים בְּשְׁנֵיהֶם,** הַיְינוּ הָרִי״ף (נח:) **וְהָרַא״ש** (פ״כ סי׳ יג) **וְהַמְּאִירִי** (קמא. ד״ה טיט שעל רגלו) **וְרַבֵּנוּ יְרוּחָם** (נתיב יב חלק יג) **וְהַטּוּר:** ז (מ) עַיֵּן בְּבַאוּר הֲלָכָה (ד״ה טיט שעל **(מפ) רַשַּׁ״י** (קמא. ד״ה מבפנים). **וְלֹא דָּמֵי לְמַה דְּמַחֲזִיבִינַן בְּמְנַעַר טֵלִית חֲדָשָׁה מִן**

לִיקּוּטֵי דִּבְרֵי הָרַב: א] ובשו״ע הרב (ס״ד) כתב שמן הדין מותר בשניהם אלא שלכתחילה טוב לקנח בקורה או בכותל של עץ שהוא מותר לדברי הכל, וכן בחתיכת חרס המותרת בטלטול ע״ד שיתבאר בסימן ש״ח, ואם אין לפניו אחד מכל אלו יותר טוב לקנח בכותל אפילו של חומה מלקנח בקרקע מפני שרבו המתירין על האוסרין לקנח בכותל של חומה. **ב]** בשו״ע הרב (ס״ז) התיר אפילו בחודו. **ג]** ובשו״ע הרב (ס״ח) פסק שמותר כהט״ד.

Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah

אוֹ בְּצִפָּרֶן) מְנָעָל, בֵּין חָדָשׁ בֵּין יָשָׁן, מִפְּנֵי שֶׁקּוֹלֵף (יג) הָעוֹר וְהָוֵי מְמַחֵק: ט (לט) * סמַתָּר (מא) לְתֵת מַיִם עַל גַּבֵּי מְנָעָל (מ) לְשַׁכְשְׁכוֹ, * אֲבָל לְכַבְּסוֹ דְּהַיְנוּ (מא) שֶׁמְּשַׁפְשֵׁף צִדּוֹ בְּסוֹף פֶּרֶק תּוֹלִין. ס זְבָחִים צ״ד (ע״ב) וּכְתֻבּוֹתוֹ הָרִי״ף (נט.) וְרָא״ש (פ״כ סי״ד)

בְּאֵר הֵיטֵב

הַמַּרְאָה, כְּדֵי שֶׁיִּתְפַּלֵּל בְּנָקִיּוּת. ט״ז (סק״ו): ח (יג) הָעוֹר. מַהֲרִי״ל (מנהגים) הָיָה מְקַנֵּחַ מְנָעָלָיו בְּכַרְוָל הָעֲשׂוּי לְפָנֵי בֵּית הַכְּנֶסֶת, וְהָיָה עֵב וְרָחֵב לְגָרֵר בּוֹ הַשּׁוּלַיִם מֵהַטִּיט. וְהַבַּ״ח

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

הַסַּכִּין, וְעַל כֵּן נָכוֹן לְזָהֵר (מח) שֶׁיַּעֲשֶׂה הַבַּרְזֶל שֶׁלְּפָנֵי בֵּית הַכְּנֶסֶת שֶׁמְּקַנְּחִין בּוֹ הַמְּנָעָלִים עָב וְרָחָב, וְלֹא חַד, וְעַיֵּן לְעֵיל בְּסָעִיף קָטָן כ״ו. וּלְקַנֵּחַ בַּכֹּתֶל שָׁרֵי, וְכַנַּ״ל בְּסָעִיף ו׳: ט (לט) מַתָּר וְכוּ׳. הִנֵּה כְּדֵי לְבָאֵר אֶת דִּבְרֵי אֵלּוּ הַשְּׁנֵי סְעִיפִים צָרִיךְ לְהַקְדִּים הַקְדָּמָה קְטַנָּה, וְזוֹ הִיא: א) הַמִּלְבֵּן (מט) הוּא מַאֲבוֹת מְלָאכוֹת. וּלְבוּשׁ שֶׁיֵּשׁ בּוֹ בְּצֶמֶר וּבִין בִּפְשָׁתָן וּבְכָל שְׁאָר מִינִים שֶׁדַּרְכָּן לְהִתְלַבֵּן. וּלְבוּשׁ מִקְרֵי בְּכָל דָּבָר שֶׁדַּרְכּוֹ הַצֶּמֶר וְהַפִּשְׁתָּן לְהִתְלַבֵּן עַל יְדֵי זֶה. [וּמַה שֶּׁנּוֹהֲגִין (נ) שֶׁמַּפְנִיחַ חֲתִיכַת פִּשְׁתָּן לְאַחַר אֲרִיגָתוֹ בַּחַמָּה וְזוֹרֵק עָלָיו מַיִם כְּדֵי שֶׁתִּתְלַבֵּן, גַּם זֶה הוּא בִּכְלָל מִלְבֵּן]. וְשִׁעוּרוֹ בְּחוּט שֶׁהוּא אֹרֶךְ אַרְבָּעָה טְפָחִים. ב) הַמְכַבֵּס בְּגָדִים הֲוֵי תּוֹלְדַת מִלְבֵּן וְחַיָּב. וְכֵן הַסּוֹחֵט, שֶׁהַסְחִיטָה גַּם כֵּן מִצְרֶכֶת כִּבּוּס הִיא. (נא) וְהוּא הַדִּין דְּכִבּוּס שַׁיָּךְ בְּעוֹרוֹת הָרַכִּין, (נב) וְיֵשׁ אוֹמְרִים אַף בַּקָּשִׁין, אַךְ יֵשׁ חִלּוּק בֵּין עוֹרוֹת לְבָגֶד, דְּכִבּוּסוֹ שֶׁל עוֹרוֹת לֹא מִקְרֵי כִּבּוּס עַד שֶׁיִּהְיֶה כִּבּוּס גָּמוּר, (נג) וּבִבְגָדִים קַיְמָא לַן דְּשִׁרְיָתָן בְּמַיִם זוֹ הִיא כִּבּוּסָן וְחַיָּב מִשּׁוּם מְכַבֵּס, לֹא שְׁנָא בִּבְגָדִים לְבָנִים וְלֹא שְׁנָא צְבוּעִים [אַחֲרוֹנִים]. ג) וְהִנֵּה בְּהָא דְּקַיְמָא לַן דְּשִׁרְיָתָן הִיא כִּבּוּסָן, יֵשׁ דַּעוֹת בַּפּוֹסְקִים, (נד) יֵשׁ אוֹמְרִים דְּדַוְקָא כְּשֶׁיֵּשׁ אֵיזֶה דָּבָר לִכְלוּךְ עַל הַבֶּגֶד, דְּהַשְׁרָיָה מַעֲבִיר הַלִּכְלוּךְ, אֲבָל אִם אֵין שָׁם לִכְלוּךְ (נה) וַאֲפִלּוּ הָשְׁחַר מַחֲמַת לְבִישָׁה, לֹא מִקְרֵי כִּבּוּס עַל יְדֵי שְׁרִיָּה לְבַד, אִם לֹא שֶׁמְּכַבְּסָן מַמָּשׁ אוֹ שֶׁסּוֹחֵט אֶת מֵימֵיהֶן. וּמִכָּל מָקוֹם אָסוּר לִשְׁרוֹתָן מִדְּרַבָּנָן, גְּזֵרָה שֶׁמָּא יָבֹא לִסְחִיטָה. (נו) וְיֵשׁ אוֹמְרִים דַּאֲפִלּוּ אֵין עֲלֵיהֶם לִכְלוּךְ כְּלָל אָמְרִינַן דִּשְׁרְיָתָן הִיא כִּבּוּסָן, אַךְ כָּל זֶה דַּוְקָא אִם הוּא דָּרָךְ כִּבּוּס, אֲבָל אִם הוּא (נז) דֶּרֶךְ לִכְלוּךְ, כְּגוֹן שֶׁנָּטַל יָדָיו בְּמַיִם וּמְקַנְּחָן בְּמַפָּה, וַאֲפִלּוּ אִם הָיוּ הַמַּיִם טְפוּחִים הַרְבֵּה עַל יָדָיו וְעַל יְדֵי קִנּוּחוֹ הָטְפַּח הַמַּפָּה, אֲפִלּוּ הָכִי לֹא שַׁיָּךְ בָּזֶה שְׁרִיָּתוֹ הִיא כִּבּוּסוֹ, דְּדֶרֶךְ לִכְלוּךְ הוּא. (נח) וְיֵשׁ מַחְמִירִין עוֹד, שֶׁאִם הָיוּ הַמַּיִם מְרֻבִּין, אֲפִלּוּ כְּשֶׁהוּא דֶּרֶךְ לִכְלוּךְ אָמְרִינַן שְׁרִיָּתוֹ הִיא כִּבּוּסוֹ, וְעַל כֵּן הֵם סוֹבְרִים דִּכְשֶׁנּוֹטֵל יָדָיו וְרוֹצֶה לְנַגְּבָן בְּמַפָּה, יִרְאֶה לְנַעֵר יָדָיו עַד שֶׁלֹּא יִשָּׁאֲרוּ עֲלֵיהֶם רַק מְעַט מַיִם, וְאָז מֻתָּר. וְעַתָּה נָבוֹא לְבָאֵר אֶת הַסְּעִיפִים: (מ) לְשַׁכְשְׁכוֹ. רְצוֹנוֹ לוֹמַר כְּשֶׁיֵּשׁ עַל מְנָעָל אֵיזֶה דָּבָר לִכְלוּךְ: (נט) נוֹתֵן עָלָיו מַיִם עַד שֶׁיִּכְלֶה הַלִּכְלוּךְ, וְזֶה נִקְרָא שִׁכְשׁוּךְ: (מא) שֶׁמְּשַׁפְשֵׁף וְכוּ׳. כְּדֶרֶךְ (ס) הַמְכַבְּסִים. וְהִנֵּה מִלְּשׁוֹן זֶה מַשְׁמַע לְשׁוֹנוֹ, בְּמִדְרָשׁ שִׁיר הַשִּׁירִים (פרשה ד) בְּפִיסְקָא נָפְת תִּטֹּפְנָה צֵא וּלְמַד מִן אַמֵּינְטוֹן הַזֶּה שֶׁאֵינוֹ מִתְגַּהֵץ אֶלָּא בְּאוּר, פֵּרוּשׁ בְּלָשׁוֹן יְוָנִי וְרוֹמִי מִין אֲבָן הַנִּטְרִית וְנֶאֱרֶגֶת לַבָּגֶד, וּבְהִיוֹתָהּ מְלֻכְלֶכֶת מְגַהֲצִין אוֹתָהּ בְּאוּר, עַד כָּאן לְשׁוֹן הָעָרוּךְ, וְהִשְׁתָּא מַה נְּזוֹנִים דִּבְרֵי הִירוּשַׁלְמִי, דְּאִשְׁמוּעִינַן רַב כַּהֲנָא דְּמַה שֶּׁמְּגַהֲצִים אוֹתָהּ בְּאוּר הוּא בְּכְלָל לִבּוּן, כֵּיוָן דְּדֶרֶךְ לִבּוּנָהּ בְּהָכִי, וּכְמוֹ שְׁאָר דְּבָרִים שֶׁמִּשְׁתַּהֲרִים וּמִתְכַּבְּסִים עַל יְדֵי מַיִם, כֵּן זֶה עַל יְדֵי הָאֵשׁ. וְהִנֵּה מִן הַיְרוּשַׁלְמִי הַזֶּה גַּם כֵּן סַיְּיעְתָּא לְדִבְרֵי תְּפָאֶרֶת יִשְׂרָאֵל הַנַּ״ל:

* **אֲבָל לְכַבְּסוֹ דְּהַיְנוּ שֶׁמְּשַׁפְשֵׁף.** דִּין זֶה דְּכִבּוּס בְּמִנְעָל לֹא הָוֵי כִּי אִם עַל יְדֵי שְׁפִשּׁוּף, הוּא מִמַּה שֶּׁאָמַר רָבָא בְּזָבָחִים [דף צ״ד (ע״ב)] כָּל כִּבּוּס דִּלֵית בֵּהּ כְּסָכוּס לֹא שְׁמִיהּ כִּבּוּס. וְהָא דְּאָמַר רַב חִיָּיא בַּר אַשִׁי הָוֵי קָאֵימְנָא קַמֵּיהּ דְּרַב וְשַׁכְשׁוּכֵי לֵיהּ מִסְאָנֵיהּ, שֶׁכִּשּׁוּף אֵין כְּסָכוּס לֹא [כֵּן נִרְאֶה עִקַּר כַּמּוּבָא בַּשָּׁאִילְתּוֹת (פ׳ מצורע שאילתא פח), דְּהָא קַאֵי עַל דִּבְרֵי רָבָא דְּאִינוּ אָסוּר אֶלָּא בִּכְסָכוּס] וְכוּ׳ עַיֵּן שָׁם, וּפֵרַשׁ רַשִׁ״י (שם ד״ה כסכוס) כְּסָכוּס הֵיינוּ שֶׁמְּשַׁפְשֵׁף צִדּוֹ עַל צִדּוֹ כְּדֶרֶךְ הַמְכַבְּסִין, וְהוּבָא בְּבֵית יוֹסֵף (ד״ה מותר ליתן מים), וְכֵן סָתַם כָּאן בַּשֻּׁלְחָן עָרוּךְ. וְצָרִיךְ עִיּוּן דְּמַהֲרִי״ף וְהָרֹא״ש וְהָרַמְבַּ״ם מַשְׁמַע דְּכִבּוּס בִּלְא שְׁפִשּׁוּף גַּם כֵּן אָסוּר, דְּהָרִי״ף כְּפָרָק תּוֹלִין לֹא הֵבִיא כְּלָל מֵימְרָא דְּרַבָּא כָּל כִּבּוּס לֹא שְׁמִיהּ כִּבּוּס, וְהָתָיא סְתָם כֵּן בְּסוֹף הַמּוּצִיא דְּכִבּוּס בְּמִנְעָל אָסוּר, וְכֵן הָרֹא״ש (פ״כ סי׳ יד), א] וּמַשְׁמַע דְּכָל כִּבּוּס אָסוּר אַף בִּלְא שְׁפִשּׁוּף. וְכֵן הָרַמְבַּ״ם בְּפָרָק (כ״א) [כ״ב (ה״ח)] לֹא הִזְכִּיר כְּלָל שֶׁלֹּא יְהֵא כִּי אִם בְּכִסְכּוּס, כִּי אִם סָתַם וְכָתַב דְּמִנְעָל אָסוּר לְכַבְּסוֹ. אֲמְנָם דִּבְרֵיהֶם צָרִיךְ בְּאוּר, דְּהָא מִמַּה שֶּׁאָמַר רָבָא בְּזָבָחִים בִּלְא כְּסָכוּס לָאו כְּלוּם הוּא, וְלֹא מְצִינוּ שְׁחִזֵּר רָבָא מִזֶּה. וְהַגְּרָאָה לַעֲנִיּוּת דַּעְתִּי בָּזֶה, דְּהִנֵּה דַּעַת הָרַמְבַּ״ם מִלְּבַד זֶה צָרִיךְ בְּאוּר, דְּהִנֵּה בְּסוּגְיָא דִּזְבָחִים שָׁם מַשְׁמַע דִּבְעוֹר קָשֶׁה אִי בַּר כִּבּוּס הוּא תְּלוּי בְּמַחְלֹקֶת רַבָּנָן וְאַחֲרִים, וְהָרַמְבַּ״ם פָּסַק שָׁם בְּהִלְכוֹת מַעֲשֵׂה הַקָּרְבָּנוֹת (פ״ח ה״ב) כְּרַבָּנָן דְּקָשִׁין לָאו בַּר כִּבּוּס הוּא וּבְעֵי גְּרִידָה בְּדַם חַטָּאת, וְכָאן בְּהִלְכוֹת שַׁבָּת (שם) סָתַם דְּבָרָיו, וּמַשְׁמַע דְּאֵין חִלּוּק בֵּין רַכִּין וְקָשִׁין, וּכְבָר עָמַד בָּזֶה הַלֶּחֶם מִשְׁנֶה (מעשה הקרבנות פ״ח ה״ב). וְעוֹד מַשְׁמַע בְּהָרִיא מִדְּבָרָיו דְּאַף בְּקָשִׁין יֵשׁ בּוֹ אִסּוּר כִּבּוּס, דְּכָתַב מְנָעָל וְסַנְדָּל קָשֶׁה הוּא, כְּפֵרוּשׁ רַשִׁ״י בְּרֵישׁ פֶּרֶק מְצוֹת חֲלִיצָה (יבמות קא. ד״ה חליצה), וְאִם כֵּן הָרַמְבַּ״ם סוֹתֵר לְדִבְרֵי עַצְמוֹ. עַל כֵּן נִרְאֶה לִי בְּאוּר הַדְּבָרִים הוּא כָּךְ, דְּהִנֵּה הָרַמְבַּ״ם הֵבִיא דִּין זֶה דְּכִבּוּס בְּמִנְעָל אָסוּר בְּפָרָק (כ״א) [כ״ב] (ה״ח) בֵּין הַשָּׁבוּתִים, וּמַשְׁמַע דְּסוֹבֵר דְּהוּא אִסּוּר דְּרַבָּנָן, וּמְפָרֵשׁ דְּמֵימְרָא דְּרַבָּא (זבחים צד:) כָּל

שַׁעַר הַצִּיּוּן

(מא) כֵּן מוּכָח מִשּׁ״ז (סק״ג): ט (מט) רַמְבַּ״ם פֶּרֶק ט׳ הֲלָכָה י׳: (נ) כֵּן כָּתַב בְּסִפְרֵי תִּפְאֶרֶת יִשְׂרָאֵל (בהקדמה, כלכלת שבת, מלבן), וְעַיֵּן בְּבְאוּר הֲלָכָה (ד״ה מותר): (נא) זְבָחִים צ״ד (ע״ב), וְהָעָתִיקוּהוּ רַשִׁ״י (קמב: ד״ה נותן עליה) וְכַמָּה רִאשׁוֹנִים: (נב) שְׁאֵלָתוֹת פָּרָשַׁת מְצֹרָע (שאילתא פח): (נג) כֵּן כָּתְבוּ כָּל הַפּוֹסְקִים. וּלְפָלָא עַל הָרַמְבַּ״ם שֶׁלֹּא הֶעָתִיק בְּהִלְכוֹת שַׁבָּת מֵימְרָא דְּרַבָּא (זבחים צד:) וְרַק סוֹגֵר לַמַּיִם (מח) רַמְבַּ״ם פֶּרֶק ט׳ הֲלָכָה י׳: (נד) יֵשׁ אוֹמְרִים דְּדַוְקָא כְּשֶׁיֵּשׁ אֵיזֶה דָּבָר לִכְלוּךְ עַל הַבֶּגֶד, דְּהַשְׁרָיָה מַעֲבִיר הַלִּכְלוּךְ, אֲבָל אִם אֵין שָׁם לִכְלוּךְ (נה) וַאֲפִלּוּ הָשְׁחַר מַחֲמַת לְבִישָׁה, לֹא מִקְרֵי כִּבּוּס עַל יְדֵי שְׁרִיָּה לְבַד, אִם לֹא שֶׁמְּכַבְּסָן מַמָּשׁ אוֹ שֶׁסּוֹחֵט אֶת מֵימֵיהֶן. וּמִכָּל מָקוֹם אָסוּר לִשְׁרוֹתָן מִדְּרַבָּנָן, גְּזֵרָה שֶׁמָּא יָבֹא לִסְחִיטָה. (נו) וְיֵשׁ אוֹמְרִים דַּאֲפִלּוּ אֵין עֲלֵיהֶם לִכְלוּךְ כְּלָל אָמְרִינַן דִּשְׁרְיָתָן הִיא כִּבּוּסָן, אַךְ כָּל זֶה דַּוְקָא אִם הוּא דֶּרֶךְ כִּבּוּס, אֲבָל אִם הוּא (נז) דֶּרֶךְ לִכְלוּךְ, כְּגוֹן שֶׁנָּטַל יָדָיו בְּמַיִם וּמְקַנְּחָן בְּמַפָּה, וַאֲפִלּוּ אִם הָיוּ הַמַּיִם טְפוּחִים הַרְבֵּה עַל יָדָיו וְעַל יְדֵי קִנּוּחוֹ הָטְפַּח הַמַּפָּה, אֲפִלּוּ הָכִי לֹא שַׁיָּךְ בָּזֶה שְׁרִיָּתוֹ הִיא כִּבּוּסוֹ, דְּדֶרֶךְ לִכְלוּךְ הוּא. (נח) וְיֵשׁ מַחְמִירִין עוֹד, שֶׁאִם הָיוּ הַמַּיִם מְרֻבִּין, אֲפִלּוּ כְּשֶׁהוּא דֶּרֶךְ לִכְלוּךְ אָמְרִינַן שְׁרִיָּתוֹ הִיא כִּבּוּסוֹ, וְעַל כֵּן הֵם סוֹבְרִים דִּכְשֶׁנּוֹטֵל יָדָיו וְרוֹצֶה לְנַגְּבָן בְּמַפָּה, יִרְאֶה לְנַעֵר יָדָיו עַד שֶׁלֹּא יִשָּׁאֲרוּ עֲלֵיהֶם רַק מְעַט מַיִם, וְאָז מֻתָּר. וְעַתָּה נָבוֹא לְבָאֵר אֶת הַסְּעִיפִים: (מ) לְשַׁכְשְׁכוֹ. רְצוֹנוֹ לוֹמַר כְּשֶׁיֵּשׁ עַל מְנָעָל אֵיזֶה דָּבָר לִכְלוּךְ: (נט) נוֹתֵן עָלָיו מַיִם עַד שֶׁיִּכְלֶה הַלִּכְלוּךְ, וְזֶה נִקְרָא שִׁכְשׁוּךְ: (מא) שֶׁמְּשַׁפְשֵׁף וְכוּ׳. כְּדֶרֶךְ (ס) הַמְכַבְּסִים. וְהִנֵּה מִלְּשׁוֹן זֶה מַשְׁמַע

בְּאוּר הֲלָכָה

דְּמִגְרְדִין בְּטִיט לַח, וַאֲפִילּוּ הָכִי הִשְׁמִיטוּהוּ הָרִי״ף (נח:) וְהַפּוֹסְקִים, שְׁמַע מִנַּהּ דְּכָל גַּוְנֵי אֵין מִגְרְדִין, עַד כָּאן לְשׁוֹנוֹ עַיֵּן שָׁם. וְהִנֵּה כָּל דִּבְרֵינוּ לְשִׁטַּת רַבֵּנוּ פָּרָץ, אֲבָל כָּל עִקַּר דִּינוֹ שֶׁל רַבֵּנוּ פָּרָץ לֹא בְּרִירָא כָּל כָּךְ, וְלֹא הֵבִיאוּהוּ בַּשֻּׁלְחָן עָרוּךְ רַק בְּשֵׁם יֵשׁ אוֹמְרִים, וְלִשְׁאָרֵי פּוֹסְקִים אִפְשָׁר דִּסְבִירָא לְהוּ גַּם כֵּן כַּהֲכֹל בּוֹ (סי׳ לא). וְרָאִיתִי בַּבַּ״ח (ס״ד) שֶׁהִשִּׂיג עַל הַכֹּל בּוֹ, וְכָתַב וְתֵימָה גְּדוֹלָה, הֲלֹא רַשִׁ״י (קמא. ד״ה אבל לא ישן) פֵּרַשׁ דְּטַעַם הַבָּרַיְיתָא מִשּׁוּם דְּהָוֵי מַמַּחַק, וּלְפִי זֶה בְּוַדַּאי אֲפִלּוּ בְּטִיט לַח אָסוּר, שֶׁקּוֹלֵף הָעוֹר וְהָוֵי מַמַּחַק, וְאִי״ה הוּא מַפָּרֵשׁ דְּלֹא כְּפֵרוּשׁ רַשִׁ״י, וּלְהַהִיא מַה שֶּׁאָסוּר לְפָרוּשׁ רַשִׁ״י וּלְכָל הַפּוֹסְקִים, עַד כָּאן לְשׁוֹנוֹ. וּבְתַגְמֵי הַרְעִישׁ עָלָיו, דְּמַרְמַ״ם מַשְׁמַע נְמִי שֶׁאֵינוֹ מַפְרֵשׁ טַעַם הָאִסּוּר מִשּׁוּם מַמַּחַק, שֶׁכְּלָל אוֹתוֹ בְּטִיט לַח (כ״א) [כ״ב] (ה״ח) בְּדִינֵי כִּבּוּס וְלָבוּן שֶׁמְּתַקֵּן אֶת הַבֶּגֶד וְהָעוֹר, וְלֹא בְּדִינֵי מַמַּחַק, [וְלִדְבָרֵיהֶם אֲתֵי שְׁפִיר מַה שֶּׁכָּלַל הַבָּרַיְיתָא טִיט שֶׁעַל גַּבֵּי מְנָעָלוֹ וְעַל גַּבֵּי בְּגָדוֹ בְּחַדָּא מַחְתָּא]. וַאֲפִלּוּ לְרַשִׁ״י וְיֵתֵר כָּל הַפּוֹסְקִים שֶׁהֶעְתִּיקוּ הַטַּעַם דְּמִמַּחַק, נוֹכַל לוֹמַר גַּם כֵּן דְּטַעַם זֶה לֹא שַׁיָּךְ כִּי אִם בְּטִיט יָבֵשׁ, דְּבָעֵי לְגָרֵר בְּחֹזֶק וְיָבֵא לִידֵי קִלּוּף הָעוֹר, מַה שֶּׁאֵין כֵּן בְּלֵחַ. וְאַחַר כָּךְ מָצָאתִי בְּעֵזְרַת ה׳ בַּמֶּאִירִי (קמא: ד״ה מה שהתירונו) כְּדִבְרֵינוּ, שֶׁכָּתַב דִּכְיָבֵשׁ שַׁפְרִיךְ גְּרִירָה, וְכִפּוּר לֹא מְהַנֵּי לֵיהּ, אֵין גּוֹרְרִין בְּמִנְעָל חָדָשׁ וְכָל שֶׁכֵּן בְּמִנְעָל יָשָׁן שֶׁהוּא קוֹלְפוֹ מִתַּחְלָּה וְנִמְצָא מְמַחֵק, עַיֵּן שָׁם, הֲרֵי אַף דְּהַמְּאִירִי סְבִירָא לֵיהּ גַּם כֵּן הַטַּעַם כְּפֵרוּשׁ רַשִׁ״י, אֲפִילּוּ הָכִי לְדִינָא סְבִירָא לֵיהּ גַּם כֵּן כַּהֲכֹל בּוֹ, וְיֵשׁ לִסְמֹךְ עַל דִּבְרֵיהֶם **הֵיכָא דְּיֵשׁ עוֹד צַד לְהַתִּיר, כְּגוֹן בְּקִנּוּחַ בְּנַחַת אוֹ בְּכֹתֶל אֲפִלּוּ לְדַעַת הַמַּחְמִירִין:**

ט * **מַתָּר.** עַיֵּן מִשְׁנָה בְּרוּרָה שֶׁכָּתְבְנוּ דְּמַה שֶּׁנּוֹהֲגִין שֶׁמַּפְנִיחִין חֲתִיכַת פִּשְׁתָּן בַּחַמָּה וְכוּ׳ וְכֵן זֶה הוּא בְּכְלָל מְלֻכְלָךְ, כֵּן כָּתַב בְּסִפְרֵי תִּפְאֶרֶת יִשְׂרָאֵל (בהקדמה, כללות שבת, מלבן), וְהִנֵּה לְקַמָּן בְּסִימָן שׁ״ז סְתִירָה לָזֶה מִמַּה דְּאִיתָא בְּמִשְׁנָה שַׁבָּת קמ״ו (ע״ב) מִי שֶׁנִּשְׁרוּ כֵּלָיו בְּמֵימֵי שׁוּטְחָן בַּחַמָּה אֲבָל לֹא בְּנֶגֶד הָעֵנָב, וַאֲפִלּוּ הָאוֹסְרִין שָׁם לֹא אָסְרוּ אֶלָּא מִשּׁוּם מַרְאִית הָעַיִן, וְלֹא אָסְרוּ מִשּׁוּם דְּמִתְלַבֵּן עַל יְדֵי זֶה, וְאַף דְּאִינוּ מִתְכַּוֵּן שֶׁיִּתְלַבֵּן רַק שֶׁיִּתְנַבֵּב, מִכָּל מָקוֹם פְּסִיק רֵישָׁא הוּא. וְדִחַק לוֹמַר דְּהַמִּשְׁנָה אֵירֵי דְּוַקָא בִּכְלִים שֶׁאֵינָן שֶׁל פִּשְׁתָּן, דְּהַמִּשְׁנָה סְתָמָא קָאָמַר. וְהָיָה אֶפְשָׁר לוֹמַר, דְּלֹא הֲוֵי לִבּוּן עַל יְדֵי זֶה אֶלָּא בִּכְלֵי פִּשְׁתָּן חֲדָשִׁים שֶׁדַּרְכָּן לְלַבְּנוֹ בְּאֹפֶן זֶה, אֲבָל בִּבְגָדִים יְשָׁנִים אֹפֶן שֶׁהֵן שֶׁל פִּשְׁתָּן אֵין דַּרְכָּן לִבּוּן בְּאֹפֶן זֶה, כִּי אִם עַל יְדֵי כְּבִיסָה וּסְחִיטָה, אֲבָל לְפִי זֶה אִם כֵּן אֲפִלּוּ כְּשֶׁהוּא מְנֻגָּבָן קְמוּחַ לְאַשׁ לֹא יְהֵא בּוֹ מִשּׁוּם לִבּוּן כִּי אִם בְּחֲדָשִׁים, דִּבְאֹפֶן זֶה מְיֵרֵי אוּנְיָן שֶׁל פִּשְׁתָּן מִשֶּׁיִּתְלַבְּנוּ [וְהַנִּזְכָּר בְּשַׁבָּת י״ז עַמּוּד ב׳ בְּמִשְׁנָה, עַיֵּן שָׁם בְּרָשַׁ״י (ד״ה אונין)], וּבְמָרְדְּכֵי סוֹף פֶּרֶק תּוֹלִין (פ״כ סי׳ תלד) [וְהוּבְאוּ דְּבָרָיו לְעֵיל בְּסִימָן ש״א סָעִיף מ״ו עַיֵּן שָׁם] מַשְׁמַע דְּאַף בִּישָׁנִים כְּשֶׁהוּא מְנֻגָּבָן קְמוּחַ לְאַשׁ יֵשׁ בּוֹ מִשּׁוּם לִבּוּן גַּם כֵּן, דְּאִינוּ מְחַלֵּק שָׁם כְּלָל בֵּין יְשָׁנִים לְחֲדָשִׁים, וְצָרִיךְ עִיּוּן קָצָת, מִכָּל מָקוֹם בְּעִקַּר הָעִנְיָן נִרְאֶה דְּהַדִּין עִם הַתִּפְאֶרֶת יִשְׂרָאֵל, כֵּיוָן דְּהוּא עָשׂוּי לְהִתְלַבֵּן עַל יְדֵי פְּעוּלָה זוֹ, וְעַל כֵּן צָרִיךְ לְתֶרֶץ הַמִּשְׁנָה כְּמוֹ שֶׁכָּתַבְנוּ. וְדַע עוֹד דְּאִיתָא בִּירוּשַׁלְמִי פֶּרֶק כְּלָל גְּדוֹל עַל הַמִּשְׁנָה הַמַּלְבֵּן (פ״ו ה״ב) רַב כֹּהֵן בְּשֵׁם רַבָּנָן דְּקֵיסָרִין אַמֵּינְטוֹן חַיָּב מִשּׁוּם מְלַבֵּן, וְעַיֵּן שָׁם בְּקָרְבַּן עֵדָה שֶׁלֹּא פֵּרַשׁ בּוֹ כְּלוּם, וְהָאֵיר ה׳ עֵינַי וּמָצָאתִי בְּעָרוּךְ עֲרָךְ אַמֵּינְטוֹן וְזֶה לְשׁוֹנוֹ, בְּמִדְרָשׁ שִׁיר הַשִּׁירִים (פרשה ד) בְּפִיסְקָא נָפְת תִּטֹּפְנָה צֵא וּלְמַד מִן אַמֵּינְטוֹן הַזֶּה שֶׁאֵינוֹ מִתְגַּהֵץ אֶלָּא בְּאוּר, פֵּרוּשׁ בְּלָשׁוֹן יְוָנִי וְרוֹמִי מִין אֲבָן הַנִּטְרִית וְנֶאֱרֶגֶת לַבָּגֶד, וּבְהִיוֹתָהּ מְלֻכְלֶכֶת מְגַהֲצִין אוֹתָהּ בְּאוּר, עַד כָּאן לְשׁוֹן הָעָרוּךְ, וְהִשְׁתָּא מַה נְּזוֹנִים דִּבְרֵי הִירוּשַׁלְמִי, דְּאִשְׁמוּעִינַן רַב כַּהֲנָא דְּמַה שֶּׁמְּגַהֲצִים אוֹתָהּ בְּאוּר הוּא בְּכְלָל לִבּוּן, כֵּיוָן דְּדֶרֶךְ לִבּוּנָהּ בְּהָכִי, וּכְמוֹ שְׁאָר דְּבָרִים שֶׁמִּשְׁתַּהֲרִים וּמִתְכַּבְּסִים עַל יְדֵי מַיִם, כֵּן זֶה עַל יְדֵי הָאֵשׁ. וְהִנֵּה מִן הַיְרוּשַׁלְמִי הַזֶּה גַּם כֵּן סַיְּיעְתָּא לְדִבְרֵי תִּפְאֶרֶת יִשְׂרָאֵל הַנַּ״ל:

לא שְׁמִיהּ כִּבּוּס. וְהָא דְּאָמַר רַב חִיָּיא בַּר אַשִׁי הָוֵי קָאֵימְנָא קַמֵּיהּ דְּרַב וְשַׁכְשׁוּכֵי לֵיהּ מִסְאָנֵיהּ, שֶׁכִּשּׁוּף אֵין כְּסָכוּס לֹא [כֵּן נִרְאֶה עִקַּר כַּמּוּבָא בַּשָּׁאִילְתּוֹת (פ׳ מצורע שאילתא פח), דְּהָא קַאֵי עַל דִּבְרֵי רָבָא דְּאִינוּ אָסוּר אֶלָּא בִּכְסָכוּס] וְכוּ׳ עַיֵּן שָׁם, וּפֵרַשׁ רַשִׁ״י (שם ד״ה כסכוס) כְּסָכוּס הֵיינוּ שֶׁמְּשַׁפְשֵׁף צִדּוֹ עַל צִדּוֹ כְּדֶרֶךְ הַמְכַבְּסִין, וְהוּבָא בְּבֵית יוֹסֵף (ד״ה מותר ליתן מים), וְכֵן סָתַם כָּאן בַּשֻּׁלְחָן עָרוּךְ. וְצָרִיךְ עִיּוּן דְּמַהֲרִי״ף וְהָרֹא״ש וְהָרַמְבַּ״ם מַשְׁמַע דִּכְבּוּס בִּלְא שְׁפִשּׁוּף גַּם כֵּן אָסוּר, דְּהָרִי״ף כְּפָרָק תּוֹלִין לֹא הֵבִיא כְּלָל מֵימְרָא דְּרַבָּא כָּל כִּבּוּס לֹא שְׁמִיהּ כִּבּוּס, וְהָתָיא סְתָם כֵּן בְּסוֹף הַמּוּצִיא דְּכִבּוּס בְּמִנְעָל אָסוּר, וְכֵן הָרַמְבַּ״ם בְּפָרָק (כ״א) [כ״ב] (ה״ח) לֹא הִזְכִּיר כְּלָל שֶׁלֹּא יְהֵא כִּי אִם בְּכִסְכּוּס, כִּי אִם סָתַם וְכָתַב דְּמִנְעָל אָסוּר לְכַבְּסוֹ. אֲמְנָם דִּבְרֵיהֶם צָרִיךְ בְּאוּר, דְּהָא מִמַּה שֶּׁאָמַר רָבָא בְּזָבָחִים בִּלְא כְּסָכוּס לָאו כְּלוּם הוּא, וְלֹא מְצִינוּ שְׁחִזֵּר רָבָא מִזֶּה. וְהַגְּרָאָה לַעֲנִיּוּת דַּעְתִּי בָּזֶה, דְּהִנֵּה דַּעַת הָרַמְבַּ״ם מִלְּבַד זֶה צָרִיךְ בְּאוּר, דְּהִנֵּה בְּסוּגְיָא דִּזְבָחִים שָׁם מַשְׁמַע דִּבְעוֹר קָשֶׁה אִי בַּר כִּבּוּס הוּא תְּלוּי בְּמַחְלֹקֶת רַבָּנָן וְאַחֲרִים, וְהָרַמְבַּ״ם פָּסַק שָׁם בְּהִלְכוֹת מַעֲשֵׂה הַקָּרְבָּנוֹת (פ״ח ה״ב) כְּרַבָּנָן דְּקָשִׁין לָאו בַּר כִּבּוּס הוּא וּבְעֵי גְּרִידָה בְּדַם חַטָּאת, וְכָאן בְּהִלְכוֹת שַׁבָּת (שם) סָתַם דְּבָרָיו, וּמַשְׁמַע דְּאֵין חִלּוּק בֵּין רַכִּין וְקָשִׁין, וּכְבָר עָמַד בָּזֶה הַלֶּחֶם מִשְׁנֶה (מעשה הקרבנות פ״ח ה״ב). וְעוֹד מַשְׁמַע בְּהָרִיא מִדְּבָרָיו דְּאַף בְּקָשִׁין יֵשׁ בּוֹ אִסּוּר כִּבּוּס, דְּכָתַב מְנָעָל וְסַנְדָּל קָשֶׁה הוּא, כְּפֵרוּשׁ רַשִׁ״י בְּרֵישׁ פֶּרֶק מְצוֹת חֲלִיצָה (יבמות קא. ד״ה חליצה), וְאִם כֵּן הָרַמְבַּ״ם סוֹתֵר לְדִבְרֵי עַצְמוֹ. עַל כֵּן נִרְאֶה לִי בְּאוּר הַדְּבָרִים הוּא כָּךְ, דְּהִנֵּה הָרַמְבַּ״ם הֵבִיא דִּין זֶה דְּכִבּוּס בְּמִנְעָל אָסוּר בְּפָרָק (כ״א) [כ״ב] (ה״ח) בֵּין הַשָּׁבוּתִים, וּמַשְׁמַע דְּסוֹבֵר דְּהוּא אִסּוּר דְּרַבָּנָן, וּמְפָרֵשׁ דְּמֵימְרָא דְּרַבָּא (זבחים צד:) כָּל

לִיקוּטֵי דִּבְרֵי הָרַב: א] וּבשו״ע הרב (סי״ט) אסר רק בשפשוף.

Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah